

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Sdružení rodičů a přátel školy při Základní škole Blovice

1939–1992

Inventář

EL NAD č.: 15

AP č.: 478

Mgr. Markéta Járová

Blovice 2016

Obsah

Úvod

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	7
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	8
Seznam použitých pramenů a literatury	9

Přílohy

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	10
---------------------------------------	----

Inventární seznam	11
--------------------------	-----------

I. Vývoj původce archiválií

Předchůdcem SRPŠ byla rodičovská sdružení. Ministerstvo školství a národní osvěty vydalo dne 19. 5. 1930 výnos č. 1516, kterým doporučilo zřizování rodičovských sdružení na národních a středních školách a na učitelských ústavech. Úmysl zakládání rodičovských sdružení na školách vyšel z dosavadních dobrých zkušeností ze spolupráce mezi rodinou a školou. Ze vzájemných pravidelných kontaktů učitelů a rodičů rostlo porozumění mezi oběma výchovnými činiteli, poznání rodičů pomáhalo učitelům k získání představy o domácím zázemí žáků a svými znalostmi mohli přispět k jeho povznesení.

Další výnos ministerstva školství a národní osvěty o úpravě činnosti rodičovských sdružení a péče o mládež na školách byl vydán dne 5. 5. 1939. Výnos reagoval na změněné vnitrostátní podmínky po roce 1938 a snažil se o zajištění výchovy, výuky a zabezpečení dětí v součinnosti veškerých složek společnosti k tomu určených. Na rozdíl od prvního výnosu z roku 1930 bylo ustavování rodičovských sdružení při všech školách s českým vyučovacím jazykem nařízeno jako povinnost. Rodičovská sdružení vznikala pro každou školu zvlášť. V místě, kde se vyskytovalo více škol stejného druhu, zřídil se ze zástupců jednotlivých rodičovských sdružení místní výbor rodičovských sdružení, aby se základní práce a úkoly řešily společně.

Rodičovské sdružení tvořili všichni členové učitelského sboru a rodiče všech žáků chodících do školy. Při volbách činovníků a při hlasování se nečinil mezi členy rozdíl, rozhodovala schopnost, ochota a zájem o úspěšnou činnost sdružení. Pravidelnou činnost sdružení měl zajišťovat nejméně pětičlenný sbor, počet dalších členů se řídil podle místních poměrů. Základním úkolem těchto sdružení byla organizovaná spoluúčast rodičů a školy při výchově žáků. Dále měla sdružení pro rodiče pořádat přednášky, rozhovory, besedy týkající se převážně výchovy dětí, měla zřizovat a vydržovat podpůrná zařízení, která zajišťovala např. stravování, ošacování, rozdělení učebních pomůcek, a zařízení zdravotnická a rekreační.

Poválečné vládní nařízení č. 129 o zařizování, organizaci, a činnosti sdružení rodičů a přátel školy vyšlo dne 10. 5. 1949, a to na základě školského zákona ze dne 21. 4. 1948, č. 95/1948 Sb. Oficiální název rodičovského sdružení byl změněn na „sdružení rodičů a přátel školy“ se zavedenou zkratkou SRPŠ. Majetek dosavadního sdružení byl převeden na SRPŠ. Byla také rozšířena činnost sdružení. Do jeho fondu se shromažďovaly peníze dětí za sběr léčivých bylin, brigády, kulturní akce pořádané školou. Z těchto peněz byly dotovány školní výlety, odměny pro děti, školní pomůcky. Členové SRPŠ organizovali brigády na úpravě školy bez nároku na finanční odměnu. V čele SRPŠ stál výbor, který organizoval jeho činnost.

Volby členů do výboru SRPŠ probíhaly pravidelně na počátku každého školního roku. Byl volen předseda, místopředseda, zapisovatel a hospodář, třídní důvěrníci a členové výboru.

Ministerstvo školství na základě zákona č. 186/1960 Sb., o soustavě výchovy a vzdělávání (školský zákon) vydalo dne 25. 7. 1973 vyhlášku č. 89/1973 o sdružení rodičů a přátel školy. Sdružení bylo charakterizováno jako dobrovolné seskupení rodičů nebo zákonných zástupců žáků, občanů se zájmem o práci školy a o výchovu mládeže, zástupců patronátních a jiných závodů a organizací, zástupců společenských organizací a kulturních a osvětových zařízení v obvodu školy.

Vyhlášku z roku 1973 změnila a doplnila vyhláška ministerstva školství z 19. 7. 1976 č. 100/1976 Sb., o sdružení rodičů a přátel školy. Na zřízení sdružení rodičů měly dohlížet národní výbory, které školy a výchovná zařízení odborně vedly a zároveň měly svolávat ustavující členskou schůzi. Národní výbory mohly kontrolovat hospodaření s prostředky a majetkem sdružení.

Vyhlášku č. 89/1973 Sb., o sdružení rodičů a přátel školy, vyhlášku č. 100/1976 Sb., kterou se změnila a doplnila vyhláška z roku 1973, a metodický pokyn pro hospodaření s prostředky sdružení rodičů a přátel školy č. j. 19 269/79-24 zrušilo ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy pokynem ministra č. 6/1991, ke spolupráci škol a školských zařízení se sdruženími rodičů a dalších fyzických a právnických osob při školách, k 1. září 1991. Novou vyhlášku týkající se zakládání a činnosti rodičovských sdružení již ministerstvo školství nevydalo. Důvodem byla skutečnost, že návrh, který ministerstvo připravilo, nebyl legislativními orgány přijat, neboť byl v rozporu s ustanoveními zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, a byl by nad rámec zmocnění zákona. Podle zmíněného zákona č. 83/1990 Sb. se měla registrovat dosavadní rodičovská sdružení, pokud pokračovala ve své činnosti.

Ustavující schůze blovického rodičovského sdružení se konala 6. června 1939 v místnosti měšťanské školy. Jednalo se tehdy o Rodičovské sdružení při měšťanské škole dívčí a chlapecké v Blovicích, kde byl ředitelem školy Jan Poduška. Na první schůzi byl předsedou sdružení zvolen Josef Mráz, ředitel Městské spořitelny v Blovicích a jednatelem František Brož. V roce 1942 nahradil Josefa Mráze na vedoucí pozici blovický notář JUDr. Pavel Našinec a o tři roky později, roku 1945, správce hospodářského družstva Blovice Jaroslav Trhlík. Dle nového školského zákona o základní úpravě jednotného školství č. 95/1948 Sb. ze dne 21. dubna 1948 byl název měšťanské školy v Blovicích změněn na střední školu v Blovicích. Od školního roku 1948/49 se tedy jednalo o Rodičovské sdružení při střední škole v Blovicích, později Sdružení rodičů a přátel školy v Blovicích (viz

výše uvedený školský zákon ze dne 21. 4. 1948, č. 95/1948 Sb.). Ředitelem střední školy v té době byl Robert Straka. V pozici předsedy SRPŠ nahradil roku 1949 stávajícího funkcionáře knihaře Václava Vaňka pan František Syrový. Mezi vedoucími představiteli sdružení se za dob jeho existence objevila i žena, a to v letech 1952–1954, Růžena Háčková. V posledních letech známé existence sdružení při ZŠ Blovice byl předsedou Ing. J. Šimánek (1981–1989) a poté JUDr. Brázda (1989-1992). Sdružení rodičů blovické školy bylo zaregistrováno u Unie rodičů v Praze koncem roku 1991 jako Základní organizace sdružení rodičů a přátel školy. Bohužel další zápisy ze schůzí chybí. Dle výsledků posledního provedeného skartačního řízení na tamní škole je považujeme za ztracené. Lze se tedy jen domnívat, kdy sdružení ukončilo svoji činnost.

Rodičovské sdružení každoročně pořádalo rodičovskou akademii, uskutečňovalo přednášky na různá témata (např. Puberta a její projevy, Rozvoj duševního života dítěte, Umí se naše dítě učit? apod.), pořádalo pohovory s rodiči před umístěním dětí do škol nebo na řemeslné odbory, přispívalo např. na lyžařský pobyt či na stravování mládeže, navštěvovalo okolní obce v rámci pedagogické propagandy, svolávalo 2× ročně aktiv třídních výborů, dohlíželo na provoz v družině mládeže apod. Významnou činností bylo organizování plesu sdružení, oblíbené kulturní akce nejen učitelů, ale i rodičů. V různých letech fungovaly při sdružení rozličné komise, např. revizní, volební, školská a kulturní, komise pro rozdělování stipendií, rozmisťovací, zdravotní, pedagogická, technická, pionýrská či komise pro výchovné otázky a volbu povolání.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archivní fond Sdružení rodičů a přátel školy při Základní škole Blovice tvoří dochovaná písemná pozůstalost sdružení z let 1939–1992. Dochované archiválie se nacházejí pravděpodobně po celou dobu existence sdružení v budově školy.

K přebírce archiválií k uložení do archivu lze doložit následující. Úvod zrušeného skupinového inventáře z roku 1964 uvádí, že archiválie vzniklé z činnosti původců byly tehdejšími Okresními archivy Plzeň–jih v Blovicích převzaty etapovitě v letech 1957, 1962 a 1964. Z těchto let bohužel nejsou ve spise o fondu dochovány žádné skartační ani předávací protokoly a evidenční karta JAF „Rodičovské sdružení Blovice“ zachycuje pouze stav ke dni 28. 2. 1965 (fond tehdy tvořila jedna kniha z let 1939–1953, vytříděná z fondu Obecná škola Blovice). Karta neobsahuje záznamy o provedené skartaci. Kniha zápisů ze schůzí

rodičovského sdružení z let 1939–1953 byla zinventarizována v rámci sdruženého inventáře Obecná škola Blovice, Měšťanská škola Blovice, Rodičovské sdružení Blovice (AP č.: 15/1-3), který vyhotovil JUDr. Václav Skala a Vladislav Nejdrl v roce 1965.

Stěžejní část archiválií stávajícího archivního fondu byla získána provedením skartačního řízení na Základní škole Blovice v roce 1995 (č. př. 1177, SOkA 281/95 Spf.) a následným vytríděním 5 knih zápisů ze schůzí SRPŠ z let 1954–1986 z výše zmíněného přírůstku.

Poslední přírůstek materiálu zinventarizovaného v této pomůcce byl SOkA Plzeň-jih se sídlem v Blovicích získán při skartačním řízení na Základní škole Blovice v roce 2001 (č. př. 89/02, SOkA 492/01 Spf.). Jednalo se o spisový materiál (plány práce, seznamy třídních výborů) z let 1968–1992. Poslední skartační řízení na Základní škole v Blovicích bylo provedeno 27. 6. 2012, č.j. SOAP/050-0330/2012. V té době zde již nebyly uloženy žádné písemnosti rodičovského sdružení. Zápisy ze schůzí rodičovského sdružení ani jiné archiválie tohoto původce a jeho nástupců nebyly nalezeny a lze je tudíž prohlásit za ztracené. Z tohoto důvodu je archivní fond považován za uzavřený.

Existence spisového a skartačního řádu z dochovaných písemností nebyla zjištěna. Archiválie neobsahují žádné ukládací nebo spisové znaky.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Časový rozsah archivního fondu Sdružení rodičů a přátel školy při Základní škole Blovice je 1939–1992.

Jazyk archiválií je český. Fyzický stav archiválií je poškozený, nejstarší knihy jsou křehké a mají uvolněné hřbety. I přes tato poškození není nutný žádný restaurátorský ani konzervátorský zásah.

Celkový rozsah fondu činí 0,17 bm. Ten se skládá z původní metráže zinventarizovaného fondu, která činila 0,05 bm, a z materiálu původně nezpracovaného, získaného při výše zmíněných skartačních řízeních na ZŠ Blovice (z č. př. 1177 bylo do stávajícího fondu vyčleněno 0,09 bm archiválií, č. př. 89/02 vykazovalo metráž 0,03 bm).

Archivní fond je mezerovitý. Obsahuje 7 úředních knih z let 1939–1992 a 1 karton spisů z let 1965–1991.

Pořádání a inventarizace fondu proběhly podle vyhlášky č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále podle Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek, č. j. SOAP/006-0767/2010, Dodatku č. 2 k metodickému pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek č. j. SOAP/006-1087/2015, Základních pravidel pro zpracování archiválií, č. j. MV-46913/AS-1/AS-2013, Metodického pokynu Archivní správy MV v Praze, č. j. AS/1-2-2020/99 a článku Jiřího Topinky, Příspěvek k pořádání školských fondů (Archivní časopis 2008). Ve zmíněných metodikách se autoři nevěnují vysloveně rodičovským sdružením, ale přímo školským fondům.

Materiál je členěn z diplomatického hlediska na úřední knihy a spisový materiál. Knihy zápisů ze schůzí sdružení jsou řazeny chronologicky. Spisový materiál byl rozčleněn dle typu agendy a řazen dle významu takto vymezených inventárních jednotek.

Část stávajícího fondu již byla v minulosti inventarizovaná. Jednalo se o knihu zápisů ze schůzí rodičovského sdružení z let 1939–1953 (nynější inv. č. 1), která byla v roce 1965 začleněna do sdruženého a skupinového inventáře, který vyhotovili JUDr. Václav Skala a Vladislav Nejdler (AP 15/3). V rámci generální inventury NAD 2012–2013 (2014) byl tento inventář zneplatněn, jelikož v mnoha případech se rozcházel skutečný fyzický stav fondu s údaji v inventáři. Dále bylo v období od vyhotovení inventáře získáno několik rozsáhlých přírůstků archiválií školských fondů blovických škol. Dalším důvodem reinventarizace byla skutečnost, že se jednalo o skupinový inventář. Podle stávajících metodik a pravidel pro zpracování archiválií již není možné zhotovovat tento typ archivní pomůcky. Konkordanční tabulka nebyla vytvořena, a to z důvodu, že v původním inventáři bylo zinventarizováno pouze inv. č. 1, které ve stávajícím inventáři je taktéž inv. č. 1.

Při pořádání fondu nebyla provedena žádná vnitřní skartace.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond poskytuje poměrně ucelený obraz fungování rodičovského sdružení při základní škole během více než padesáti let jeho historie. Pro badatelské využití je ve fondu velmi cenným materiálem zachovaná řada zápisů ze schůzí, a to z let 1939–1992. Z dalších dokumentů lze zmínit např. materiál týkající se komisí při sdružení či plesu sdružení.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond reinventarizovala a archivní pomůckou opatřila v roce 2016 ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích Mgr. Markéta Járová.

V Blovicích 30. 3. 2016

Mgr. Markéta Járová

Seznam použitých pramenů a literatury

Popis obecného školství v Království českém. Praha, 1889.

Popis obecného školství v Království českém. Praha, 1894.

Statistický popis školních okresů Čech. Praha, 1884.

Věstník MŠANO, rok 1930

Věstník MŠANO, rok 1939

Sbírka zákonů ČSR, rok 1948

Sbírka zákonů ČR, rok 2004

KOŽELUH, Josef a kol. *Blovice: historie školství.* Blovice : Muzeum jižního Plzeňska v Blovicích, 2012.

RAUŠAR, František. *Blovice a zámek Hradiště. I. – II. díl.* Plzeň, 1927.

RAUŠAR, František. *Kulturní vývoj Blovicka.* Plzeň, 1927.

TOPINKA Jiří a kol. Příspěvek k pořádání školských fondů. *Archivní časopis*, 2008, roč. 58, s. 81–116.

Seznam použitých zkratk

č. př.	číslo přírůstku
inv. č.	inventární číslo
JAF	Jednotný archivní fond
kar	karton
MŠANO	Ministerstvo školství a národní osvěty
NAD	Národní archivní dědictví
RS	Rodičovské sdružení
SOA	státní oblastní archiv
SRPŠ	Sdružení rodičů a přátel školy
ukn	úřední kniha
ZDŠ	základní devítiletá škola
ZŠ	základní škola
ZŠR	Zemská školní rada

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
I. ÚŘEDNÍ KNIHY			
1	Zápisys ze schůzí RS a SRPŠ (6. 6. 1939–6. 3. 1953)	1939–1953	ukn 1
2	Zápisys ze schůzí SRPŠ (27. 4. 1954–10. 9. 1963)	1954–1963	ukn 2
3	Zápisys ze schůzí SRPŠ (27. 9. 1963–2. 6. 1966)	1963–1966	ukn 3
4	Zápisys ze schůzí SRPŠ (30. 8. 1966–3. 10. 1972)	1966–1972	ukn 4
5	Zápisys ze schůzí SRPŠ (3. 10. 1972–7. 10. 1975)	1972–1975	ukn 5
6	Zápisys ze schůzí SRPŠ (4. 11. 1975–11. 2. 1986)	1975–1986	ukn 6
7	Zápisys ze schůzí SRPŠ (8. 4. 1986–22. 6. 1992)	1986–1992	ukn 7
II. SPISOVÝ MATERIÁL			
Spisy			
8	Složení třídních výborů SRPŠ	1969–1982	kar 1
9	Komise sdružení (složení a plány činnosti)	1972–1989	kar 1
10	Zápisys ze schůzí stipendijní komise	1965–1968	kar 1
11	Rozpočty SRPŠ	1981–1988	kar 1
12	Celoroční pracovní plány	1972–1991	kar 1
13	Společenské plesy SRPŠ (organizačně technické zajištění)	1969–1979	kar 1

Název archivní pomůcky: Sdružení rodičů a přátel školy při Základní škole Blovice

Značka archivního souboru: SRPŠ ZŠ Blovice

Časové rozmezí: 1939–1992

Počet evidenčních jednotek: 8 (7 úředních knih, 1 karton)

Počet inventárních jednotek: 13

Rozsah v bm: 0,17 bm

Stav ke dni: 30. 3. 2016

Zpracovatelka archivního souboru: Mgr. Markéta Járová

Zpracovatelka archivní pomůcky: Mgr. Markéta Járová

Počet stran: 13

Počet exemplářů: 5

Schválila: Mgr. Petra Martínková

dne 30. 3. 2016 – čj. SOAP/050-0239/2016